

**Çocuk Haklarına
dair Sözleşme**

Dağıtım: Genel
8 Nisan 2013

Özgün dil: İngilizce

Çocuk Hakları Komitesi

Çocuk Haklarına dair Sözleşme'ye bireysel başvuru usulüne ilişkin İhtiyari Protokol kapsamındaki usul kuralları

İçindekiler

Bölüm bir. Genel hükümler

Kural	Sayfa
I. Komite'nin işleyişine yol gösteren genel ilkeler	
1. Genel ilkeler	4
2. Hızlılık ilkesi	4
3. Saklı tutma	4
4. Koruma önlemleri	4
II. Çalışma yöntemleri	
5. Protokol kapsamındaki etkinliklerin kaydı	5
6. Çalışma grubu (grupları) ve raportör (raportörler)	5
7. Ara önlemler	5
8. Bir üyenin başvuru usulü sürecinde yer alamaması	6
9. Üyelikten çekilme	6
10. Uzmanlara danışma	6
11. Bütçe	6
Bölüm iki. İhtiyari Protokol çerçevesinde alınan bireysel başvuruların değerlendirilmesine ilişkin usuller	
12. Bireysel Başvuruların sahibi (sahipleri)	7
13. Bireysel Başvuruların teslimi	7
14. Bilgilendirme ilkesi	7
15. Netleştirme ya da ek bilgi talebi	8
16. Bireysel Başvuruların Komite'ye aktarılması	8
17. Bireysel Başvuruların sıraya konulması	9
18. Gelen başvurularla ilgili usuller	9
19. Bilgiye başvurma	10
20. Bireysel Başvuruların kabul edilebilirliği	11
21. Kabul edilemez bireysel başvurular	11
22. Taraf Devletin geçerlilik konusundaki yorumlarından önce kabul edilebilir bulunan bireysel başvurular	11
23. Bireysel Başvuruların geçerlilikleri açısından incelenmesi	11
24. Bireysel görüşler	12
25. Dostane çözüm	12
26. Bireysel Başvuruların değerlendirilmesine son verilmesi	13
27. Dostane çözüm uyarınca Komite'nin kabul edilebilirlik kararları ve geçerlilikle ilgili görüşleri	13
28. Komite'nin görüşlerinin takibi ve dostane çözüm anlaşmaları	13
29. Bireysel Başvuruların gizliliği	14
Bölüm üç. İhtiyari Protokolün araştırma usulü kapsamındaki işlemler	
30. Uygulanabilirlik	15
31. Komite'ye bilgi aktarımı	15
32. Özet bilgi	15
33. Gizlilik	15

Kural	Sayfa
34. Komite'nin bilgiye ilişkin ön değerlendirmesi	15
35. Bilginin incelenmesi	16
36. Araştırma başlatılması	16
37. İlgili taraf Devletin işbirliği	17
38. Ziyaretler	17
39. Görüşmeler	17
40. Araştırma sırasında yardım	17
41. Bulguların, yorumların ya da tavsiyelerin iletilmesi	18
42. Takip alışması	18

Bölüm dört. İhtiyari Protokolün Devletler arası başvuru usulü kapsamındaki işlemler

43. Devletler arası başvurunun Komite'ye iletilmesi	18
44. Komite üyelerine bilgi	19
45. Bireysel Başvuruların incelenmesi için ön koşul	19
46. Toplantılar	19
47. Arabuluculuk	19
48. Bilgi talebi	19
49. Komite'nin raporu	19

Bölüm bir. Genel hükümler

Genel hüküm, bireysel başvurular, araştırma usulü ya da Devletler arası bireysel başvuru olsun tüm usuller için geçerlilik taşır.

I. Komite'nin işleyişine yol gösteren genel ilkeler**Genel ilkeler***Kural 1*

1. Komite, Çocuk Haklarına dair Sözleşme'nin bireysel başvuru usulü ile ilgili İhtiyari Protokolü (Protokol) tarafından kendisine verilen tüm işlevleri yerine getirirken, çocuğun (çocukların) yüksek yararı ilkesini kılavuz alacaktır. Komite aynı zamanda çocuğun (çocukların) hakları ve görüşlerine saygı ve çocuğun (çocukların) görüşlerine yaş ve olgunluk durumlarına göre gerekli ağırlığı tanıma ilkelerini de gözetecektir.

2. Komite, bunları yaparken, çocuğun (çocukların) kendileri adına hareket edenler tarafından yersiz bir baskıya ya da tahrike maruz kalmamaları için gerekli tüm önlemleri alacaktır.

Hızlılık ilkesi*Kural 2*

Protokol çerçevesindeki herhangi bir işlemde ve işlemin herhangi bir aşamasında Komite bireysel başvuruları hızla ele alacak, gereksiz gecikmelerden kaçınacaktır. Komite, tarafları da gereksiz gecikmelerden kaçınmaya özendirilecektir.

Saklı tutma*Kural 3*

Protokol kapsamında başlatılan herhangi bir girişimin ilgilendirdiği herhangi bir kişinin veya kişilerin kimlikleri, kendilerinin açık onayı olmaksızın saklı tutulacak, açıklanmayacaktır.

Koruma önlemleri*Kural 4*

Komite, Protokolün 4. Maddesinin 1. paragrafı uyarınca bir taraf Devletin egemenliği alanındaki bir kişinin Komite'ye yaptığı başvuru ya da Komite'yle işbirliği sonucu insan haklarının ihlal edilmemesi, kötü muamele ya da baskı ve sindirmeye maruz kalmamasını sağlama yükümlülüğünü yerine getirmediğine ilişkin güvenilir bilgi elde etmişse, ilgili Devletten bu ihlalin sona erdirilmesi için gerekli tüm önlemleri ivedilikle almasını ve Komite'ye bu konuya ilişkin yazılı açıklama ve netleştirmeler iletmesini talep edebilir. Bu talebe uyulup uyulmadığı Komite tarafından izlenecektir. Komite, ayrıca bu konuda kamuya açıklamalar da yapabilir ve gerekli diğer önlemleri alabilir.

II. Çalışma yöntemleri

Protokol kapsamındaki etkinliklerin kaydı

Kural 5

Genel Sekreter, Komite'nin dikkatine sunulan tüm bireysel başvuruların, herhangi bir taraf Devletteki ağır ya da sistematik ihlallerine ilişkin bilgilerin ve Devletler arası iletişimin sürekli olarak kaydını tutacak; elindeki tüm bilgileri, talep eden Komite üyelerine bu bilgilerin sunulduğu dilde iletacaktır.

Çalışma grubu (grupları) ve raportör (raportörler)

Kural 6

1. Komite, kendisine tavsiyelerde bulunmak ve belirleyeceği yollardan yardımcı olmak üzere çalışma grubu (grupları) oluşturabilir ve raportör (raportörler) tayin edebilir.
2. Komite'nin usul kuralları, yerine göre, bu kural çerçevesinde oluşturulan çalışma grubunun (gruplarının) toplantıları ve tayin edilen raportörün (raportörlerin) çalışmaları için de geçerlilik taşır.

Ara önlemler

Kural 7

1. Komite, kişisel ya da Devletler arası bir bireysel başvurunun ya da bir araştırmanın bulgularının geçerliliği konusunda bir belirlemede bulunmadan önce, işlemler sırasında herhangi bir zamanda, ilgili taraf Devlete, iddia olunan ihlallerin mağdurlarının telafisi mümkün olmayan zararlara uğramalarını önlemek amacıyla, bazı istisnai durumlarda gerekli olabilecek ara önlemler alınması için ivedilikle dikkate alınmak üzere bir talepte bulunabilir.
2. Komite, bir röportör ya da çalışma grubu tayini yoluna gidebilir. Bu raportör ya da çalışma grubu, Komite adına, taraf Devletten, iddia olunan ihlallerin mağdurlarının telafisi mümkün olmayan zarara uğramasını önlemek üzere gerekli gördüğü ara önlemleri alması talebinde bulunabilir. Raportör ya da çalışma grubu bunun üzerine başlatılan girişimler konusunda Komite'yi mümkün olan en kısa sürede bilgilendirecektir.
3. Komite'nin paragraf 1 çerçevesinde ara önlemler alınmasını talep ettiği durumlarda, bu talebin, kişisel ya da Devletler arası başvurunun ya da araştırmadan elde edilen bulguların kabul edilebilirliği ya da geçerliliği bakımından bir belirleme yapılmış olduğu anlamına gelmediği belirtilmelidir.
4. Komite, raportör ya da çalışma grubu, ara önlemler alınması talebine uyulup uyulmadığını izleyecek ve taraf Devletten bu talebe uygun olarak uygun her tür önlemi alıp uygulamasını isteyebilecektir. Komite, raportör ya da çalışma grubu ayrıca bu hususta kamuoyuna açıklamalarda da bulunabilecektir.
5. İlgili taraf Devlet, ara önlemler alınması talebinin geri çekilmesi gerektiği ya da geçerliliğini yitirdiği kanaatindeyse, bu konudaki argümanlarını işlemlerin herhangi bir aşamasında iletir.
6. Komite, raportör ya da çalışma grubu, kişisel başvuruda, araştırma sürecinde ya da Devletler arası başvuruda yer alan taraflardan aldığı bilgilerden hareketle, ara önlemler alınması yönündeki talebini işlemlerin herhangi bir aşamasında geri çekebilir.

7. Komite, raportör ya da çalışma grubunun ara önlemler alınması talebinde bulunduğu durumlarda kişisel ya da Devletler arası başvuru veya araştırma üzerindeki değerlendirmelerini hızlandıracaktır.

Bir üyenin başvuru usulü sürecinde yer alamaması

Kural 8

1. Komite'nin herhangi bir üyesi, aşağıda belirtilen durumlarda süreçlerde yer almayacak, hazır bulunmayacak ya da bu süreçleri herhangi bir biçimde etkilemeyecektir:
  - a. Üyenin, aleyhindeki durum görüşülecek olan Devletin yurttaşı olması;
  - b. Üyenin, gündemdeki konuyla kişisel ya da mesleki bir ilgisinin bulunması ya da gerçek veya algılanan başka herhangi bir çıkar uyumsuzluğunun mevcudiyeti;
  - c. Üyenin, taşıdığı herhangi bir sıfatla, bu Protokol, Sözleşme ya da bunların asli İhtiyari Protokolleri için geçerli usuller dışında kalan başka yollardan ilgili başvuruya ilgili olarak oluşturulan ve benimsenen bir karara katılmış olması.
2. Yukarıdaki 1 paragrafla bağlantılı olarak ortaya çıkabilecek herhangi bir soru, ilgili üyenin katılımı olmaksızın Komite tarafından karara bağlanacaktır.

Üyelikten çekilme

Kural 9

Herhangi bir üyenin herhangi bir nedenle bir başvurunun incelenmesinde yer almaması ya da yer almasının gerekmediğini düşünmesi halinde, bu üye görevinden çekilecek ve bu karardan Komite'nin başındaki kişiyi haberdar edecektir..

Uzmanlara danışma

Kural 10

1. Komite, gerekli gördüğünde, kendi inisiyatifiyle bağımsız uzmanlara danışabilir.
2. Komite aynı zamanda taraflardan herhangi birinin talebi üzerine de bağımsız uzmanlara danışabilir. Taraflardan birinin belirli bir uzmanı tavsiye etmesi durumunda diğer tarafın ek ya da alternatif bir uzman önerme fırsatı olacaktır. Hangi uzmana danışılacağı konusundaki nihai kararı Komite verecektir.

Bütçe

Kural 11

Genel Sekreter, Protokol çerçevesinde, Komite'nin çalışmaları için gerekli mali kaynakları sağlayacaktır.

Bölüm iki. İhtiyari Protokol çerçevesinde alınan kişisel başvuruların değerlendirilmesine ilişkin usuller

Başvuruların sahibi (sahipleri)

Kural 12

Halihazırdaki kurallar açısından, bir bireysel başvuruyu hazırlayan kişi (kişiler), mağdur durumda olduğu söylenen kişi(ler) olsunlar ya da olmasınlar, bireysel başvuruyu teslim eden kişidir (kişilerdir). Mağdur durumda olduğu ileri sürülen kişinin (kişilerin) temsil ediliyor olmaları, bu kişilerin Komite'yle doğrudan temas edemeyecekleri anlamına gelmez.

Bireysel Başvuruların teslimi

Kural 13

1. Başvurular, belirli bir taraf Devletin yurttaşı olup Sözleşme'de ve/ya da onun asli İhtiyari Protokollerinde yer alan hükümlerin bu Devlet tarafından ihlal edilmesi sonucu mağdur oldukları iddiasında bulunan kişi ya da bir grup kişi tarafından teslim edilebilir. Burada, başvuruda bulunan kişi veya kişilerin hukuksal ehliyetinin ilgili taraf Devletçe tanınmış olup olmadığına bakılmaz.

2. Bireysel Başvurular, kendilerinin açık onayıyla, mağdur oldukları iddiasında bulunan kişilerin belirledikleri temsilciler ya da onlar adına hareket eden başka kişilerce de teslim edilebilir. Bu temsilin, mağdurun (mağdurların) onayına rağmen uygunsuz bir baskının ya da yönlendirmenin sonucu olabileceğine ilişkin kaygılar beslenmesi durumunda Komite Genel Sekretere bu konuda ek bilgi ve belge toplaması için başvurabilir. Bu kurallar arasında yer alan Kural 23 paragraf 1 uyarınca bu bilgi ve belgeler üçüncü taraflardan da toplanabilir. Amaçlanan, mağdur olduğu söylenen kişi (kişiler) adına bir bireysel başvuru teslim edilmiş olmasının, uygunsuz bir baskı ya da yönlendirme sonucu olmayıp çocuğun yüksek yararına olduğunun ortaya konulmasıdır. Üçüncü taraflara yönelik böyle bir talep gizli kalacaktır ve hiçbir biçimde söz konusu üçüncü tarafların da ilgili sürecin bir parçası oldukları anlamına gelmeyecektir.

3. Bu kuralın 2'nci paragrafı saklı kalmak üzere, bireysel başvurular mağdur oldukları iddia edilen kişi (kişiler) adına yukarıda sözü edilen açık onay olmadan da teslim edilebilir. Bunun için, başvuruyu hazırlayan(lar)ın kendi eylemlerini gerekçelendirebilmeleri ve Komite'nin de bunu çocuğun yüksek yararına görmesi gerekir. Mümkünse, adlarına başvuru sunulan ve mağdur oldukları ileri sürülen kişi (kişiler) de başvuru hakkında bilgilendirilirler ve bu kişilerin görüşlerine yaş ve olgunluk düzeylerine göre gerekli ağırlık tanınır.

Bilgilendirme ilkesi

Kural 14

1. Komite, Genel Sekreter aracılığıyla, işlemlerin zamanlanması, ilerlemesi ve gerektiği durumlarda alınan kararlar konusunda başvuruyu hazırlayan(lar)a gecikmeden ve yeterli bilgiyi verecektir. Bilgiler, gerek yetişkinler gerekse çocuklar için uygun ve erişilebilir formatta sağlanacak, bu arada mümkün olduğu ölçülerde başvuruyu hazırlayan(lar)ın yaşlarına ve olgunluk düzeylerine göre uyarlanacaktır.

2. İşlemler sırasında daha fazla bilgi ve netleştirme yönünde vaki olabilecek herhangi bir talebi, yetişkinler ve çocuklar için uygun ve erişilebilir formatta/formatlarda iletilecek, ayrıca çocuklar bir yetişkin tarafından temsil ediliyor olsalar bile bu talepte ilgili çocukların yaş ve olgunluk durumları dikkate alınacaktır.

Netleştirme ya da ek bilgi talebi

Kural 15

1. Genel Sekreter, gerektiğinde, başvuruyu hazırlayan(lar)dan ve/ya da mağduriyeti iddia konusu olan kişiden (kişilerden) aşağıda sıralananları talep edebilir:
  - a. Başvuruyu hazırlayan(lar)ın ve/ya da mağduriyeti iddia konusu olan kişi/lerin adları, adresleri ve doğum tarihleri ve başvuruyu hazırlayan(lar)ın/mağduriyeti iddia konusu olan kişi/lerin kimliklerinin teyidi;
  - b. Başvuruyu hazırlayan(lar) başvuruyu mağduriyeti iddia konusu olan kişi/ler adına yapmışsa, temsil durumunun teyidi;
  - c. Taraf Devletin fiilinin ya da fiilsizliğinin çocuk (çocuklar) üzerinde nasıl olumsuz etki yaratmış olduğuna ilişkin bilgi;
  - d. Bireysel başvurunun çocuğun yüksek yararına olup olmadığı;
  - e. Başvuruyu hazırlayan(lar)ın ve/ya da mağduriyeti iddia konusu olan kişinin (kişilerin) kimliklerinin, Protokolün 4. Maddesinin 2'nci paragrafı uyarınca açıklanmasının istenip istenmediği;
  - f. Bireysel başvurunun yönelik olduğu taraf Devletin adı;
  - g. Bireysel başvurunun konusu;
  - h. İddiayla ilgili kanıtlar;
  - i. İç hukuk yollarını tümüyle tüketmek üzere atılan adımlar ya da başvuruyu hazırlayan(lar)ın iç hukuk yollarını neden makul olmayan uzunlukta olduğunu ya da etkili bir sonuç vermeyeceğini düşündükleri konusunda bilgi;
  - j. Aynı konunun, başka bir uluslararası araştırma ya da çözüm sürecinde incelenmiş ya da halen incelenmekte olup olmadığı;
  - k. Sözleşme'nin ve/ya da asli İhtiyari Protokolün ihlal edildiği iddia olunan hükmü (hükümleri).

2. Genel Sekreter, netleştirme ya da ek bilgi talep ederken, bu bilgilerin sunulması için makul bir zaman süresini uygun ve erişilebilir bir formatta belirtecektir. Bu zaman süresi gerektiği durumlarda uzatılabilir.

3. Komite, belirli bir kişisel başvurunun başvuruyu hazırlayan(lar)a ve/ya da mağduriyeti iddia konusu olan kişiye (kişilere) yönelik netleştirme ya da ek bilgi taleplerini kolaylaştırmak amacıyla, uygun ve erişilebilir, mümkün olduğu ölçülerde çocuğun yaşına ve olgunluk düzeyine uyarlanmış bir format benimseyebilir. Komite, bu formatı seçerken, özellikle çocuk üzerindeki uygunsuz baskıyı ya da yönlendirmeyi önlemek için, Protokolün 2 ve 3'üncü maddelerindeki ilkeleri göz önünde bulunduracaktır. Komite ayrıca, başvurunun çocuğun yüksek yararına olup olmadığını belirleme açısından bir dizi somut soru da yöneltebilir.

Bireysel Başvuruların Komite'ye aktarılması

Kural 16

1. Genel Sekreter, buradaki kurallara uygun olarak, bir iletişim usulü için İhtiyari Protokolün 5. Maddesine göre incelenmek üzere Komite'ye sunulan ya da böyle olduğu izlenimi veren başvuruları Komite'nin dikkatine sunacaktır.

2. Genel Sekreter, herhangi bir başvuruyu hazırlayan kişi(ler)den başvurunun Protokolün 5. Maddesi çerçevesinde incelenmek üzere Komite'ye aktarılma amacıyla mı iletilmiş olduğu konusunda netlik talep edebilir. Başvuruyu hazırlayan(lar)ın bu husustaki gerçek niyetlerine ilişkin herhangi bir tereddüt doğması halinde Genel Sekreter başvuruyu Komite'nin dikkatine sunacaktır.

3. Komite, aşağıdaki durumlarda hiçbir başvuruyu kabul etmeyecektir:
  - a. Başvurunun Protokole taraf olmayan bir Devletle ilgili olması;
  - b. Protokolün 1. Maddesinin 2'nci paragrafı çerçevesinde, ilgili Devletin taraf olmadığı bir belgede yer alan hakların ihlaliyle ilgili olması;
  - c. Kim ya da kimlerce teslim edildiğinin bilinmemesi;
  - d. Yazılı olmaması. Yazılı başvurulara eşlik eden yazılı olmayan materyaller bu kuralın dışındadır;
  - e. Bu tür başvuruların teslim hakkının istismar edilmesi ya da başvurunun Sözleşme'nin ve/ya da onun asli İhtiyari Protokolünün hükümleriyle bağdaşmaması;
  - f. Aynı konunun daha önce Komite tarafından incelenmiş olması ya da halen başka bir uluslararası araştırma ya da çözüm sürecinde inceleniyor olması;
  - g. Mevcut tüm iç hukuk yollarının tüketilmemiş olması. Bu kural, telafi-tazminat uygulamalarının makul sınırların ötesinde geciktiği ya da etkili bir sonuç vermesinin mümkün görünmediği durumlarda uygulanmayacaktır;
  - h. Başvurunun açık biçimde yetersiz temellendirilmiş ve yeterince savunulmamış olması;
  - i. Aynı durumların daha sonra da devam etmesi saklı kalmak üzere, başvurunun bu Protokol ilgili taraf Devlet için yürürlüğe girdiği tarihten önceki durumlarla ilgili olması ve
  - j. Başvuruyu hazırlayan(lar)ın başvuruyu söz konusu zaman sınırı içinde teslim etmelerinin mümkün olmadığını kanıtladıkları durumlar dışında, başvurunun iç hukuk yollarının tüketilmesini izleyen bir yıl içinde teslim edilmemiş olması.

Kişisel başvuruların sıraya konulması

Kural 17

1. Komite, diğer hususların yanı sıra örneğin, gündeme getirilen konuların ivediliği gibi nedenlerle başka türlü kararlaştırmadığı sürece başvuruları kendisine ulaşma sırasına göre değerlendirecektir.
2. Komite, iki ya da daha fazla sayıda başvuruyu birlikte değerlendirme kararı alabilir.
3. Komite, herhangi bir başvurunun farklı durumları içermesi ya da birden çok kişiye atıfta bulunması veya iddia olunan ihlallerin zaman ve mekan olarak birbirinden ayrı olması gibi durumlarda bu başvuruyu belirli bölümlere ayırıp bu bölümleri ayrı ayrı değerlendirebilir.

Gelen bireysel başvurularla ilgili usuller

Kural 18

1. Komite herhangi bir başvuruyu ilgili taraf Devlete başvurmadan kabul edilemez bulmadığı sürece, başvuru alındıktan sonra mümkün olan en kısa sürede bunu dışarıya açıklamadan ilgili taraf Devlete aktaracak, taraf Devletten bu konuda yazılı gözlemlerini ve yorumlarını talep edecektir.
2. Yukarıdaki 1. paragraf çerçevesinde yöneltilen herhangi bir talepte, bu talebin, kabul edilebilirlik ya da başvurunun geçerliliği konusunda bir karara varılmış olduğu anlamına gelmediğini belirten bir açıklama da yer alacaktır.
3. Taraf Devlet, mümkün olan en kısa sürede ve bu kural çerçevesinde Komite'nin talebi kendine ulaştıktan sonra altı ay içinde Komite'ye başvurunun kabul edilebilirliğine ve geçerliliğine ilişkin yazılı açıklamalarını ya da beyanını ileticek, ayrıca bu konuda herhangi bir tazminat/telafi yoluna gidilmişse bunu belirtecektir.

4. Komite, bir başvurunun yalnızca kabul edilebilirlik yönüne ilişkin yazılı açıklamalar ya da beyan talep edebilir; ancak böyle durumlarda taraf Devlet mümkün olan en kısa sürede ve Komite'nin talebini izleyen altı ay içinde başvurunun hem kabul edilebilirliğine hem de geçerliliğine ilişkin yazılı açıklamalarda ya da beyanda bulunabilir.
5. Bu kuralın 1. Paragrafı uyarınca yazılı yanıt talebini alan taraf Devlet, kabul edilemezlik gerekçelerini de ortaya koyarak, başvurunun kabul edilemez bulunarak reddedilmesini yazılı olarak isteyebilir; ancak böyle bir talebin Komite'ye mümkün olan en kısa sürede ve 1. paragraf çerçevesinde yapılan talebi izleyen iki ay içinde iletilmesi gerekir.
6. Komite, bu kuralın 5'inci paragrafı çerçevesinde kendi talebini desteklemek üzere taraf Devletçe sağlanan bilgiler ve başvuruyu hazırlayan(lar)ın buna ilişkin yorumları temelinde kabul edilebilirliği geçerlilikten ayrı olarak değerlendirmeye karar verebilir.
7. Taraf Devletin bu kuralın 5'inci paragrafı çerçevesinde ilettiği talep, Komite kabul edilebilirliği geçerlilikten ayrı olarak değerlendirmeye karar vermedikçe kendi yazılı açıklamalarını ya da beyanlarını yapması için taraf Devlete tanınan altı aylık süreyi uzatmaz.
8. Taraf Devletin, Protokolün 7. Maddesinin 1. paragrafı uyarınca başvuruyu hazırlayan(lar)ın mevcut ve etkili tüm iç hukuk yollarının tüketilmiş olduğuna ilişkin iddiasına karşı çıkması durumunda taraf Devlet, gündemdeki konunun özel koşulları çerçevesinde mağdur olduğu ileri sürülenler için halen mevcut etkili iç hukuk yolları konusunda ayrıntılı bilgi verecektir.
9. Komite taraf Devlete ya da başvuruyu hazırlayan(lar)a başvurunun kabul edilebilirliği ya da geçerliliği konusunda belirli bir zaman süresi içinde ek yazılı açıklamalarda ya da gözlemlerde bulunmaları talebini yöneltebilir.
10. Genel Sekreter, bu kural uyarınca, taraflardan her birince Komite'ye teslim edilen tüm belgeleri diğer tarafa ileticektir. Taraflardan her birine, belirli zaman sınırları içinde bu belgelere ilişkin görüş bildirme fırsatı tanınacaktır. Bu görüşlerin belirlenen zaman süresi içinde iletilmemesi, genel olarak alındığında, başvurunun görüşülmesini geciktirmeyecektir.

Bilgiye Başvurma

Kural 19

1. Komite, bunu çocuğun (çocukların) yüksek yararına sayması durumunda, başvuruyu hazırlayan(lar)ı ve/ya da mağduriyeti ileri sürülen kişiyi (kişileri), ayrıca ilgili taraf Devletin temsilcilerini, şahsen hazır bulunarak ya da video veya telekonferans yoluyla başvurunun geçerliliği konusunda daha fazla açıklamada bulunmaya ya da bu konudaki soruları yanıtlamaya davet edebilir. Bu tür görüşmeler kapalı oturumlarda gerçekleştirilecektir. Mağduriyeti ileri sürülenlerin bu yönde talepte bulunduğu ve Komite'nin de bunu çocuğun (çocukların) yüksek yararına gördüğü durumlar dışında, ilgili Devletin temsilcileri mağdurla (mağdurlarla) yapılan görüşmelerde orada bulunmayacaktır. Komite, mağduriyetleri ileri sürülen kişi ya da kişilerle görüşmelerde çocuğa duyarlı usullerin uygulanmasını, mağdurun (mağdurların) görüşlerine yaş ve olgunluk düzeyine göre gerekli ağırlığın tanınmasını sağlayacaktır. Herhangi bir tarafın hazır bulunmaması, durumun görüşülmesi önünde engel sayılmayacaktır.
2. Bir görüşmenin yapılacağı ya da yapılmış olduğu bilgisi ve bunun içeriği, kendi görüşlerini iletme olanağı tanınacak olan diğer tarafa iletilecektir.

Kişisel başvuruların kabul edilebilirliği

Kural 20

1. Komite, mümkün olan en kısa sürede, basit çoğunlukla ve aşağıdaki kurallara tabi olmak üzere, Protokole göre başvurunun kabul edilebilir olup olmadığına karar verecektir.
2. Bir başvurunun kabul edilebilirliğine ilişkin karar, tüm üyelerinin mutabık kalması halinde, bu kurallar uyarınca oluşturulacak bir çalışma grubu tarafından da alınabilir.
3. Bu kurallar uyarınca oluşturulacak bir çalışma grubu, üyelerinin tümünün mutabık kalması durumunda bir başvurunun kabul edilemezliği kararı alabilir. Alınan bu yöndeki bir karar tüm üyeleriyle toplanan Komite'ye iletilecek, Komite de bir üyesi bu konuda tartışma talep etmedikçe alınan bu kararı formel bir görüşme açılmaksızın onaylayabilecektir.
4. Bir başvurunun, bir çocuk ya da bir grup çocuk adına kendilerinin onayına ilişkin herhangi bir kanıt gösterilmeksizin Komite'ye sunulmuş olması durumunda Komite, durumun özel koşullarını ve sağlanan bilgileri değerlendirdikten sonra, bu başvurunun incelenmesinin ilgili çocuğun (çocukların) yüksek yararına olmayacağına karar verebilir.

Kabul edilemez başvurular

Kural 21

1. Komite bir başvurunun kabul edilemez olduğuna karar verdiğinde, Genel Sekreter aracılığıyla ve gecikmeksizin bu kararını ve gerekçelerini, mümkün olduğu kadar uyarlanmış ve erişilebilir bir formatta, başvuruyu hazırlayan(lar)a ve ilgili taraf Devlete bildirecektir.
2. Komite'nin bir başvuruya ilişkin olarak almış bulunduğu kabul edilemezlik kararı, başvuruyu hazırlayan(lar) tarafından ya da onlar adına kabul edilemezlik kararının gerekçelerinin artık geçerli olmadığı bilgisinin yazılı olarak iletilmesi üzerine Komite tarafından yeniden gözden geçirilebilir.

Taraf Devletin geçerlilik konusundaki yorumlarından önce kabul edilebilir bulunan kişisel başvurular

Kural 22

Buradaki kurallardan 18'incisinin 6'ncı paragrafı uyarınca, Taraf devletin görüşlerini iletmeden önce alınan başvurunun kabul edilebilirliği kararları, Genel Sekreter aracılığıyla başvuruyu hazırlayan(lar)a ve ilgili taraf Devlete iletilecektir.

1. Komite, taraf Devlet ve/ya da başvuruyu hazırlayan(lar) tarafından sunulan açıklamaların ya da beyanların ışığında, bir başvurunun kabul edilebilirliğiyle ilgili kararını geri alabilir.

Kişisel başvuruların geçerlilikleri açısından incelenmesi

Kural 23

1. Bir kişisel başvurunun alınmasıyla bu başvurunun geçerliliği konusunda alınacak karar arasındaki sürenin herhangi bir noktasında Komite, aşağıda belirtilen organ, örgüt veya kuruluşlara danışabilir ya da bunlardan konuyla ilgili belgeleri alabilir: Uluslararası belgelerle ya da Birleşmiş Milletlerin özel usulleriyle oluşturulmuş diğer anlaşma organları dahil Birleşmiş Milletler organları, kurulları, uzman kuruluşları, fonları, programları ve mekanizmaları; bölgesel insan hakları sistemleri dahil diğer uluslararası kuruluşlar; hükümet dışı kuruluşlar, Ulusal İnsan Hakları Kurumları; çocuk haklarını gözetmek ve korumakla görevli ilgili diğer uzman kurumlar ve başvurunun incelenmesi sırasında yardımcı olabilecek ilgili diğer tüm Devlet kurumları, kuruluşları ya da daireleri.

2. Komite, bilginin ilgili taraflara usulüne uygun biçimde iletilmiş olması ve taraflardan her birine bu konudaki görüşlerini belirli bir zaman süresi içinde bildirme fırsatı tanınması koşuluyla, başvuru hakkındaki görüşlerini, başvuruyu hazırlayan(lar)ı, ilgili taraf Devlet ya da bu kuralın 1. paragrafında atıfta bulunulan diğer kaynaklarca sağlanan tüm belgeler ışığında oluşturur.

3. Üçüncü tarafların bu kuralın 2'nci paragrafı çerçevesinde sunacakları bilgilerin Komite tarafından incelenmesi, hiçbir biçimde, bu üçüncü tarafların da yürütülen işlemlere taraf oldukları anlamına gelmez.

4. Komite herhangi bir başvuruyu, geçerliliği hakkında Komite'ye tavsiyelerde bulunması için bir çalışma grubuna yönlendirebilir.

Bireysel görüşler

Kural 24

Karara katılan herhangi bir Komite üyesi, kendi kişisel görüşünün Komite kararına ya da görüşlerine ek olarak konulmasını talep edebilir. Komite, bu tür kişisel görüşlerin teslimi için zaman sınırı koyabilir.

Dostane çözüm

Kural 25

1. Protokolün 9. Maddesi çerçevesinde taraflardan herhangi birinin talebi üzerine, bir başvurunun alınmasından bu başvurunun geçerliliğine ilişkin karar verilmesi arasındaki sürenin herhangi bir noktasında Komite, Sözleşme'nin ve/ya da onun asli İhtiyari Protokollerinin ihlali anlamına geldiği ileri sürülen ve Protokol çerçevesinde incelenmek üzere sunulan konunun Sözleşme'de ve/ya da onun asli İhtiyari Protokollerinde yer alan yükümlülüklerle saygı çerçevesinde dostane çözüme ulaşılması için kendi imkanlarını ilgili taraflara sunacaktır.

2. Dostane çözüm usulü tarafların onayı temelinde yürütülür.

3. Komite, üyelerinden birini ya da birkaçını taraflar arasındaki görüşmeleri kolaylaştırmak üzere görevlendirebilir.

4. Dostane çözüm işlemleri gizli tutulacak ve tarafların Komite'ye sundukları bilgi ve belgeler saklı kalacaktır. Dostane çözüm çerçevesindeki yazılı ya da sözlü herhangi bir iletişim ya da verilen ödün, Komite nezdindeki işlemler sırasında bir tarafça diğerine karşı kullanılamaz.

5. Komite, ortadaki meselenin çözüme uygun olmadığı sonucuna varırsa, taraflardan biri dostane çözüm uygulamasına onay vermezse, bu işlemlerin kesilmesini isterse ya da Sözleşme'de ve/ya da onun asli İhtiyari Protokollerinde yer alan yükümlülüklerle saygı çerçevesinde dostane çözüme ulaşmak için gerekli istekliliği sergilemezse, dostane çözüm işlemlerini kolaylaştırma işlevini bırakabilir.

6. Taraflardan her ikisi de dostane çözümü açıkça kabul ettiklerinde, Komite durumu ve ulaşılan çözümü açıklayan bir karar çıkartır. Bu karar benimsenmeden önce Komite, başvuruyu hazırlayan(lar)ın dostane çözüm anlaşmasına onay verdiklerini teyit eder. Her durumda, dostane çözüm Sözleşme'de ve/ya da onun asli İhtiyari Protokollerinde yer alan yükümlülüklerle saygı temelinde gerçekleşmelidir. Komite, Sözleşme'de ve/ya da onun asli İhtiyari Protokollerinde yer alan yükümlülüklerle saygı temelinde olmayan herhangi bir dostane çözümü kabul etmeyecektir.

7. Dostane çözüme ulaşılamaması durumunda Komite, başvuruyu mevcut kurallar çerçevesinde incelemeye devam eder.

Bireysel başvuruların değerlendirilmesine son verilmesi*Kural 26*

Komite, diğer durumların yanı sıra, bir başvurunun Sözleşme ve/ya da onun asli İhtiyari Protokolleri çerçevesinde incelenmek üzere sunulmasının nedenleri tartışmalı hale geldiğinde bu başvurunun görüşülmesini durdurabilir.

Dostane çözüm uyarınca Komite'nin Kabul edilebilirlikte ilgili kararları ve geçerlilikle ilgili görüşler*Kural 27*

1. Komite'nin bir başvurunun kabul edilebilirliğine ya da edilemezliğine ilişkin kararları, dostane bir çözüme ulaşılması üzerine herhangi bir başvurunun görüşülmesini durdurma kararları ve başvurunun geçerliliğine ilişkin Görüşleri anlaşılabilir bir dilde yazılacak ve mümkün olduğu ölçüde mağduriyeti iddia edilen kişinin (kişilerin) yaş ve olgunluk durumlarına göre uyarlanacaktır.
2. Komite, İhtiyari Protokolün 7. Maddesinde atıfta bulunulan kabul edilebilirlik zeminlerinin hepsini dikkate almadan başvurunun geçerliliğine ilişkin karar almayacaktır.
3. Komite, kararlarını ve Görüşlerini gecikmeksizin ve Genel Sekreter aracılığıyla ilgili taraf Devlete ve başvuruyu hazırlayan(lar)a iletacaktır. Komite, kararlarında ya da Görüşlerinde, bunların üçüncü taraflara da aktarılacağını ve kamuoyuna açıklanacağını belirtebilir.
4. Komite, Devletin taraf olduğu Sözleşme'deki ya da onun asli İhtiyari Protokollerindeki yükümlülüklerini ihlal ettiğini belirlediği durumlarda, mağduriyeti ileri sürülen kişiye (kişilere) tazminat konusunda tavsiyelerde bulunacaktır. Bunların arasında, diğerlerinin yanı sıra, rehabilitasyon, onarım, maddi tazminat, aynı durumun tekrarlanmaması güvencesi, failin (faillerin) kovuşturulması talebi yer alabilecek, ayrıca bunların uygulanmasına ilişkin zaman süresi belirtilecektir. Komite bunların yanı sıra taraf Devletin bu tür ihlallerin bir daha tekrarlanmaması için gerekli yasal, kurumsal ya da diğer genel önlemlerin alınmasını tavsiye edebilir.
5. Komite bir bireysel başvurunun kabul edilebilirliğine ya da edilemezliğine ilişkin kararlarının, dostane bir çözüme ulaşılması üzerine herhangi bir başvurunun görüşülmesini durdurma kararlarının ve başvurunun geçerliliğine ilişkin Görüşlerinin özetlerini, Sözleşme'nin 44. Maddesinin 5'inci paragrafı ve Protokolün 16. Maddesi uyarınca hazırlayacağı raporlara dahil edecektir.

Komite'nin görüşlerinin takibi ve dostane çözüm anlaşmaları*Kural 28*

1. Komite'nin bir bireysel başvuru hakkındaki Görüşlerini ya da dostane çözüm dolayısıyla başvurunun incelenmesine son verilmesi kararını bildirmesinden sonra mümkün olan en kısa sürede ve en geç altı ay içinde ilgili taraf Devlet Komite'ye yazılı bir yanıt verecek, bu yanıtta Komite'nin görüş ve tavsiyeleri ya da dostane çözüm anlaşması çerçevesinde yapılan işler varsa bunlar yer alacaktır.
2. Bu kuralın yukarıdaki (1) paragrafında belirtilen altı aylık süreden sonra Komite, ilgili taraf Devleti, başvuruyu hazırlayan(lar)ı ya da ilgili başka herhangi bir aktörü, iletilen Görüşler ve tavsiyeler ya da dostane çözüm anlaşması çerçevesinde taraf Devletçe atılan adımlar hakkında daha fazla bilgi vermeleri için davet edebilir.
3. Komite, Genel Sekreter aracılığıyla, taraf Devletlerden gelen bilgileri başvuruyu hazırlayan(lar)a aktaracaktır.

4. Komite taraf Devletten, Sözleşme'nin 44. Maddesine, çocuk satışı, çocuk fuhuşu ve pornografisi ile ilgili İhtiyari Protokolün 12. Maddesi ve çocukların silahlı çatışmalarda yer almalarıyla ilgili İhtiyari Protokolün 8. Maddesi uyarınca daha sonra verecekleri raporlarda, Komite'nin Görüşleri, tavsiyeleri ve dostane çözüm anlaşması üzerine bir başvurunun incelenmesinin kesilmesi konusunda atılan adımlar hakkında bilgi vermesi talebinde bulunabilir.
5. Komite, kendi Görüşleri ya da Protokolün 11. Maddesi uyarınca dostane çözüm anlaşmasına varılması üzerine bir başvurunun incelenmesini durdurma kararları karşısında taraf Devletin bu Görüşler ya da dostane çözüm anlaşması üzerine incelemenin durdurulması sonrasında attığı adımların ve aldığı önlemlerin takibi amacıyla bir raportör ya da çalışma grubu görevlendirecektir.
6. Raportör ya da çalışma grubu, kendilerine verilen görevi gereğince yerine getirmek için çeşitli temaslarda bulunup çeşitli adımlar atabilir. Raportör ya da çalışma grubu, Komite'nin daha sonra başlatması gerekebilecek girişimlere ilişkin tavsiyelerde bulunur.
7. Raportör ya da çalışma grubu, taraf Devletin yetkili temsilcilerinden alacağı yazılı beyanlar ya da bunlarla yapacağı toplantılara ek olarak, başvuruyun hazırlayan(lar)dan ve ilgili diğer kaynaklardan da bilgi alabilir.
8. Raportör ya da çalışma grubu, takip çalışmalarıyla ilgili olarak Komite'yi gerçekleştireceği her oturumda bilgilendirir.
9. Komite, Sözleşme'nin 44. Maddesinin 5'inci paragrafı ve Protokolün 16. Maddesi uyarınca hazırlayacağı raporda, takip çalışmaları ve yerine göre ilgili taraf Devletin açıklamaları ve beyanları ile birlikte Komite'nin kendi önerileri ve tavsiyeleri hakkında bilgi verecektir.

Bireysel başvuruların gizliliği

Kural 29

1. Protokol çerçevesinde sunulan başvurular Komite tarafından kapalı toplantılarda incelenir.
2. Genel Sekreter tarafından Komite için hazırlanan tüm çalışma belgeleri Komite aksi yönde bir karar almadıkça gizli tutulur.
3. Genel Sekreter ya da Komite, kabul edilemezlik kararının, Görüşlerin ya da dostane çözüm anlaşması üzerine görüşmenin sona erdirilmesi kararlarının açıklandığı tarihten önce, herhangi bir başvuruya ilişkin olarak kendisine gönderilenleri ya da aldığı bilgileri açıklamaz.
4. Mağdurun (mağdurların) yaşına ve olgunluk düzeyine göre böyle bir açıklama için onay verdikleri durumlar istisna olmak üzere, başvuruyu hazırlayan(lar)ın ve/ya da mağduriyeti ileri sürülen kişinin (kişilerin) adları Komite'nin kabul edilemezlik kararında, Görüşlerinde ya da dostane çözüm anlaşması üzerine görüşmenin sona erdirilmesi kararlarında belirtilmez.
5. Komite bir başvuruyu hazırlayan(lar) dan ya da ilgili taraf Devletten, işlemler sırasında yapılan beyanların ya da verilen bilgilerin tamamını ya da bir bölümünü gizli tutmasını talep edebilir.
6. Protokolün 4. Maddesinin 2'nci paragrafına ve bu kuralların 4 ve 5. paragraflarına tabi olmak üzere, bu kuralda yer alan hiçbir husus, başvuruyu hazırlayan(lar)ın ya da ilgili taraf Devletin işlemlerle ilgili bilgi verme ve açıklama yapma hakkını etkilemez.
7. Protokolün 4. Maddesinin 2'nci paragrafına ve bu kuralların 4 ve 5. paragraflarına tabi olmak üzere, Komite'nin kabul edilemezlik kararı, Görüşleri ya da dostane çözüm anlaşması üzerine görüşmenin sona erdirilmesi kararları kamuoyuna açıklanır.

8. Genel Sekreter, Komite'nin kabul edilemezlikle ilgili nihai kararlarının, görüşlerinin ya da dostane çözüm anlaşması üzerine görüşmenin sona erdirilmesi kararlarının gecikmeksizin başvuruyu hazırlayan(lar)a ve ilgili taraf Devlete iletilmesinden sorumludur.

9. Komite aksi yönde bir karar almadıkça ve Protokolün 4. Maddesinin 2'nci paragrafı uyarınca, Komite'nin Görüş ve tavsiyelerinin, dostane çözüm anlaşması üzerine görüşmenin sona erdirilmesi kararlarının takibine ilişkin bilgiler gizli tutulmaz.

Bölüm üç. İhtiyari Protokolün araştırma usulü kapsamındaki işlemler

Uygulanabilirlik

Kural 30

Bu kurallardan 30'dan 42'ye kadar olanlar, Protokolün 13. Maddesinin 7'nci paragrafına uygun olarak Protokolü kabul ettiği ya da onayladığı zaman 13. Madde çerçevesinde Komite'nin bu konudaki ehliyetini tanımadığını beyan eden taraf Devletler için geçerlilik taşımayacaktır. Ancak, daha sonra, Protokolün 13. Maddesinin 8'inci paragrafı uyarınca ilk beyanını geri çekmiş olan ülkeler, bu kurallara tabi olacaktır.

Komite'ye bilgi aktarımı

Kural 31

1. Buradaki kurallar uyarınca Genel Sekreter, Protokolün 13. Maddesinin 1. paragrafı çerçevesinde Komite'nin incelemesine sunulmuş bulunup ya da böyle görünüp Sözleşme'de ya da onun asli İhtiyari Protokollerinde öngörülen hakların bir taraf Devletçe ağır ve sistematik biçimde ihlal edildiğine işaret eden güvenilir bilgileri Komite'ye iletacaktır.

2. Komite, bir taraf Devlette çocuklara yönelik ağır ve sistemli ihlallerin olduğu konusunda güvenilir bilgiler elde ettiğinde kendi inisiyatifıyla araştırma başlatabilir.

Özet bilgi

Kural 32

Genel Sekreter, gerektiğinde, buradaki kurallardan 2'ncisine uygun olarak sunulan bilgilerin kısa bir özetini çıkartarak Komite üyelerine dağıtır.

Gizlilik

Kural 33

1. Araştırmanın yürütülmesiyle ilgili Komite belgeleri ve tutanakları, Protokolün 13. Maddesinin 6'ncı paragrafı hükümleri saklı kalmak üzere gizli tutulur.

2. Komite'nin Protokolün 13. Maddesi kapsamında araştırmaların cereyan ettiği toplantıları kapalı yapılır.

Komite'nin bilgiye ilişkin ön değerlendirmesi

Kural 34

1. Komite, Protokolün 13. Maddesi kapsamında dikkatine sunulan bilgilerin ve/ya da bilgi kaynaklarının güvenilirliğini Genel Sekreter aracılığıyla teyit ettirebilir. Komite, verili durumla ilgili gerçekleri kanıtlamak üzere ek bilgiler arayıp talep edebilir.

2. Komite, elde edilen bilgilerin, Sözleşme'de ya da onun asli İhtiyari Protokollerinde yer alan hakların ilgili taraf Devletçe ağır ya da sistemli biçimde ihlal edildiğini gösterip göstermediğini belirler.
3. Komite, bu kural çerçevesindeki görevlerini yerine getirmede yardımcı olmak üzere bir ya da daha fazla üyesini görevlendirebilir.

Bilginin incelenmesi

Kural 35

1. Komite kendisine ulaşan bilgilerin güvenilir olduğuna, bu bilgilerin Sözleşme'de ya da onun asli İhtiyari Protokollerinde yer alan hakların ilgili taraf Devletçe ağır ya da sistemli biçimde ihlale uğradığına işaret ettiğine kanaat getirirse, Genel Sekreter aracılığıyla söz konusu taraf Devleti yapılacak incelemede işbirliği yapmaya ve bu amaçla verilen bilgiler hakkındaki gözlemlerini gecikmeksizin kendisine iletmeye davet eder.
2. Komite, ilgili taraf Devlet tarafından sunulabilecek bilgilerin yanı sıra ilgili diğer bilgileri dikkate alır.
3. Komite, diğerlerinin yanı sıra aşağıdaki kaynaklardan ek bilgi edinme kararı verebilir:
  - a. İlgili taraf Devletin temsilcileri;
  - b. Hükümete bağlı kuruluşlar;
  - c. Birleşmiş Milletler organları, uzman kuruluşları, fonları, programları ve mekanizmaları;
  - d. Bölgesel insan hakları sistemleri içinde yer alanlar dahil uluslararası kuruluşlar;
  - e. Çocuk haklarının gelişmesi ve korunması ile ilgili çalışmalar yapan Ulusal İnsan Hakları Kurumları ve ilgili diğer uzman kuruluşlar;
  - f. Hükümet dışı kuruluşlar;
  - g. Çocuklar dahil olmak üzere kişiler.
4. Komite, bu tür ek bilgilerin elde edilme biçimini ve yolunu kendisi kararlaştırır.

Araştırma ve inceleme başlatılması

Kural 36

1. Komite, ilgili taraf Devletçe sunulmuş olabilecek gözlemleri ve diğer güvenilir bilgileri dikkate alarak, üyelerinden birini ya da birkaçını ivedilikle bir araştırma yapmak ve Komite'ye rapor sunmak üzere görevlendirebilir.
2. Komitenin belirleyeceği usullerle ve gizlilik ilkeleri çerçevesinde bir araştırma ya da inceleme gerçekleştirilir.
3. Komite tarafından araştırma için görevlendirilen üye (üyeler) Sözleşme, üç İhtiyari Protokol ve halihazırdaki usul kuralları çerçevesinde kendi çalışma yöntemlerini belirler.
4. Araştırmanın yürütüldüğü dönem içinde Komite, Sözleşme'nin 44. Maddesi, çocuk satışı, çocuk fuhuşu ve pornografisi ile ilgili İhtiyari Protokolün 12. Maddesi ve çocukların silahlı çatışmalarda yer almalarıyla ilgili İhtiyari Protokolün 8. Maddesi uyarınca taraf Devletçe sunulmuş olabilecek herhangi bir raporun incelenmesini erteleyebilir.

İlgili taraf Devletin işbirliği

Kural 37

1. Komite, bir araştırma sürecinin her aşamasında ilgili taraf Devletle işbirliğini gözetecektir.
2. Komite ilgili taraf Devletten Komite tarafından belirlenmiş bir üyeyle (üyelerle) görüşecek bir temsilciyi aday göstermesini isteyebilir.
3. Komite ilgili taraf Devletten, Komite tarafından görevlendirilen üyeye (üyelere) kendilerinin ya da taraf Devletin araştırma açısından ilgili gördüğü bilgileri sağlamasını talep edebilir.

Ziyaretler

Kural 38

1. Gerekli duyulduğunda ve taraf Devletin de onayıyla, araştırma kapsamında ilgili taraf Devlete ziyarette bulunulabilir.
2. İlgili taraf Devletin ziyaret konusunda mutabık kalması durumunda, Komite ve taraf Devlet bu ziyaretin biçimi konusundaki belirlemeler için birlikte çalışır ve taraf Devlet Komite'ye ziyaretin başarılı biçimde sonuçlanması için her tür kolaylığı sağlar. Bilgiye, mekanlara ve ilgili kişilere serbest erişim de bu kolaylıklar arasındadır.
3. Komite, ilgili taraf Devleti, ziyaretin zamanlanması ve Komite tarafından görevlendirilen üyenin (üyelerin) gerekli inceleme ve araştırmaları yapabilmesi için sağlanacak kolaylıklar konusunda bilgilendirir.

Görüşmeler

Kural 39

1. Ziyaretler sırasında Komite'nin belirlenmiş üyesi (üyeleri) araştırmayla ilgili gerçekleri ya da diğer konuları belirlemek üzere görüşmeler yapabilir.
2. Bu kuralın 1'inci paragrafı çerçevesinde yapılan görüşmelerle ilgili koşullar ve güvenceler, taraf Devleti ziyaret eden görevlendirilmiş Komite üyesi (üyeleri) tarafından belirlenir. Üye (üyeler) bu konuda Protokolün 2. Maddesinde belirtilen ilkeleri izler.
3. Bir çocuğun ya da çocukların dinlenilmesi durumunda görevlendirilmiş Komite üyesi (üyeleri) bu görüşmelerde çocuğa duyarlı usullere uyar ve özellikle çocukların başkalarından ayrı olarak dinlenilmelerini ve çocukların yaş ve olgunluk düzeylerine göre görüşlerine gerekli ağırlığın tanınmasını sağlar.

Araştırma sırasında yardım

Kural 40

1. Komite'nin görevlendirdiği üye (üyeler), bir araştırmayla bağlantılı olarak Genel Sekreterin sağlayacağı, örneğin ilgili taraf Devlete yapılan ziyaret sırasındakiler dahil personel ve imkanlara ek olarak, araştırmanın tüm aşamalarında gerekli yardımların sağlanması açısından Komite tarafından gerekli görülürse, Genel Sekreter aracılığıyla tercümanlara ve/ya da Sözleşme'nin ve onun üç İhtiyari Protokolünün kapsadığı alanlarda özel yetkinliği olan kişilere başvurabilir.
2. Bu tercümanların ya da özel yetkinliğe sahip diğer kişilerin Birleşmiş Milletlere sadakat yemini ile bağlı olmadıkları durumlarda kendilerinden görevlerini dürüstçe, sadakatle ve tarafsız

olarak yerine getirecekleri ve sürecin gizliliğine saygı gösterecekleri konusunda beyanda bulunmaları talep edilecektir.

Bulguların, yorumların ya da tavsiyelerin iletilmesi

Kural 41

1. Komite, görevlendirilen üyenin (üyelerin) bu kurallardan 35'incisi uyarınca sunduğu bulguları inceledikten sonra, bu bulguları başka yorum ve tavsiyelerle birlikte Genel Sekreter aracılığıyla ilgili taraf Devlete iletacaktır.
2. Bulguların, yorumların ve tavsiyelerin bu şekilde iletilmesi Protokolün 13. Maddesinin 6'ncı paragrafı saklı kalmak üzere gerçekleştirilecektir.
3. İlgili taraf Devlet, bulgular, yorumlar ve tavsiyelere ilişkin gözlemlerini Genel Sekreter aracılığıyla mümkün olan en kısa sürede ve en geç alındıktan sonra altı ay içinde Komite'ye sunacaktır.

Takip çalışması

Kural 42

Komite, gerekiyorsa, Protokolün 13. Maddesinin 5'inci paragrafında atıfta bulunulan altı aylık sürenin sonunda, Genel Sekreter aracılığıyla ilgili taraf Devleti yapılan araştırma üzerine alınan ve öngörülen önlemlerle ilgili bilgi vermeye; Sözleşme'nin 44. Maddesi, çocuk satışı çocuk fuhuşu ve pornografisi ile ilgili İhtiyari Protokolün 12. Maddesi ve çocukların silahlı çatışmalarda yer almalarıyla ilgili İhtiyari Protokolün 8. Maddesi uyarınca sunacağı daha sonraki raporlarında Komite'nin bulgularına, yorumlarına ve tavsiyelerine karşılık olarak alınan önlemlerle ilgili ayrıntıları belirtmeye davet edebilir. Komite, bu kuralların 35'incisinde söz edilen kaynaklardan ek bilgi edinmeye karar verebilir.

Bölüm dört. İhtiyari Protokolün Devletler arası iletişim usulü kapsamındaki işlemler

Devletler arası iletişimin Komite'ye iletilmesi

Kural 43

1. Genel Sekreter, bu kurallar uyarınca, Protokolün 12. Maddesi çerçevesinde Komite tarafından incelenmek üzere sunulan ya da böyle olduğu anlaşılan başvuruları Komite'nin dikkatine sunar.
2. Genel Sekreter, herhangi bir başvuru sunan taraf Devletten, bu iletinin Protokolün 12. Maddesi çerçevesinde Komite tarafından incelenmek üzere sunulup sunulmadığı konusuna açıklık getirmesini talep edebilir. İletiyi sunan taraf Devletin gerçek niyeti konusunda tereddüt oluşmuşsa, Genel Sekreter bu başvuruyu Komite'nin dikkatine sunacaktır.
3. Protokolün 12. Maddesi çerçevesinde ve buna uygun beyanda bulunmuş olan bir taraf Devlet, bir başka taraf Devletin Sözleşme ve/ya da onun asli İhtiyari Protokollerinde yer alan yükümlülüklerini yerine getirmediği iddiasını taşıyan bir başvuruyu Komite'ye sunabilir.
4. Başvuruda, aşağıdaki hususlara ilişkin bilgi bulunacaktır:
  - a. Başvurunun muhatabı durumundaki taraf Devletin adı;
  - b. Protokolün 12. Maddesi çerçevesinde başvuru sunan taraf Devletin beyanı;
  - c. Sözleşme'nin ve/ya da onun asli İhtiyari Protokollerinin ihlal edildiği ileri sürülen hükmü ya da hükümleri;
  - d. Başvurunun amaçları;
  - e. İddiada yer alan gerçekler.

Komite üyelerine bilgi

Kural 44

Genel Sekreter, buradaki kurallardan 43'üncüsü çerçevesindeki herhangi bir Devletler arası kişisel başvuru konusunda Komite üyelerini gecikmeksizin bilgilendirecek ve başvuruların sunulduğu dildeki kopyalarıyla birlikte ilgili başka bilgileri gene gecikmeksizin Komite üyelerine iletacaktır.

Bireysel Başvuruların incelenmesi için ön koşul

Kural 45

Taraf Devletlerin her ikisi de Protokolün 12. Maddesi çerçevesinde beyanlarda bulunmadıkça başvuru Komite tarafından incelenmeyecektir.

Toplantılar

Kural 46

Komite Protokolün 12. Maddesi çerçevesindeki başvuruları kapalı toplantılarda inceleyecektir.

Arabuluculuk

Kural 47

1. Buradaki kurallardan 45'incisinde yer alan hükme tabi olmak üzere Komite, Sözleşme'de ve onun asli İhtiyari Protokollerinde yer alan yükümlülüklerle saygı temelinde konunun dostane bir çözüme bağlanması için elindeki imkanları ilgili taraf Devletlerin kullanımına sunacaktır.
2. Komite, bu kuralın 1. paragrafında belirtilen amaç açısından gerektiğinde ad hoc bir uzlaştırma komisyonu oluşturabilir.

Bilgi talebi

Kural 48

Komite, Genel Sekreter aracılığıyla, ilgili taraf Devletlerden ya da bunlardan herhangi birinden, yazılı olarak ek bilgi ve gözlemler sunmasını talep edebilir. Komite, bu bilgi ya da gözlemlerin sunulması için bir zaman sınırı belirleyecektir. Yazılı sunuşlarla ilgili diğer ayrıntılar, ilgili taraf Devletlerin görüşleri alındıktan sonra Komite tarafından belirlenecektir.

Komite'nin raporu

Kural 49

1. Komite, Protokolün 12. Maddesi çerçevesinde kendisine ulaşan herhangi bir başvuruyla ilgili rapor hazırlayabilir.
2. Buradaki kurallardan 47'ncisi çerçevesinde bir çözüme ulaşılmışsa, Komite raporunu gerçeklere ve ulaşılan çözüme ilişkin kısa bir açıklamayla sınırlayacaktır; 47'nci kural çerçevesinde bir çözüme ulaşılmaması durumunda ise Komite, raporunda, ilgili taraf Devletler arasındaki konuyla ilgili gerçekleri ortaya koyacaktır. İlgili taraf Devletlerce verilen yazılı belgeler rapora eklenecektir. Komite, ayrıca, yalnızca ilgili taraf Devletlere yönelik olmak üzere, aralarındaki meseleyle ilgili olduğunu düşündüğü görüşleri aktarabilir.
3. Komite'nin raporu BM Genel Sekreteri tarafından gecikmeksizin ilgili taraf Devletlere iletilecektir.